

KLÁRA KUBÍČKOVÁ
MARKĚTA KUBÍČKOVÁ

STÍNY
VICHROVSKÉHO
KLÁŠTERA

Copyright © Markéta a Klára Kubíčkovy, 2020

Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Copyright © Markéta a Klára Kubíčkovy, 2020

Redakční úprava Jana Pleskotová

Grafická úprava obálky Emil Křížka

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,

v edici Klokan, 2020

shop@alpress.cz

Vydání první

ISBN 978-80-7633-281-2

Poděkování

Poděkování patří posádce SUV Chevrolet Suburban, která dva srpnové týdny roku 2017 objížděla západní pobřeží USA a jeden dlouhý přejezd strávila vymýšlením zápletky tohoto románu. Michalovi za pojmenování mnicha Eustáce, Klárce, že nás donutila přidat do příběhu kouzelnou zbraň, Verče za výdrž poslouchat, Pavlovi za to, že chvíli mlčel, takže ostatní mohli přemýšlet, a Davidovi, že soustředěně řídil, abychom se nezabíli.

Útržky dávné bitvy

8. srpna 1294,
katedrála Nejsvětějšího jména,
Tři Kameny

Portál byl otevřen.
Krajina uvnitř vypadala jako zčeřené moře blyštící se odlesky poledního slunce. Uprostřed vypálené katedrály, proměněné zubem času v ruiny jen vzdáleně upomínající na její bývalou okázalou krásu, jasný oblouk hrubě kontrastoval s temnotou novoluní noci. Oběť ležící na zbytcích oltáře pod portálem sebou zaškubala. Ve světle svící rozestavěných kolem svázaného těla se zčernalé kameny pobořeného kněžiště plamenně zaleskly.

Kazatel oblečený ve slavnostním rouchu uchopil zapálenou voskovici a několikrát s ní opsal obrys portálu tak rychle, že se stopa plamene spojila v ohnivý kruh. Průchod se roztáhl, až sahal od oltáře po pozůstatky lomených oblouků dávno vysklených oken.

Diváci sročení v hlavní lodi napjatě sledovali, jak muž strčil do oválu paže a prudce jimi trhl, jako by roztahoval oponu. Mořská krajina se rozestoupila a odkryla temnou prázdnotu připomínající okno otevřené do pusté tmy. Ačkoliv byla odhalená končina neproniknutelně černá, až se

téměř slévala s pozadím noci, třpytila se jako ze země vytažený pyrit. Muž odstoupil stranou, jako by někoho pouštěl do dveří. Jeho stoupenci sborově zadrželi dech.

Tísňivé ticho přerušil odhodlaný povel k útoku.

Zpoza zídky, jež zbyla po boční kapli, vyskočil Arkleb ze Zdibic, velitel Cechu, a vtrhl do kruhu shromážděných. Jeho druzi, dosud příkrčení v křovinách a vyčkávající za kmeny přihlížejících borovic, vyběhli ze stínu, prolezli dírami ve stěnách jako pavouci a okamžitě svého vůdce následovali.

Katedrálou se rozlehly výkřiky. Přihlížející dav zaútočil na bojovníky, již se nahrnuli dovnitř, s fanatickou odhodlaností.

Velitel hlavicí jílce srazil muže, jenž se na něj vrhl s rukama napřaženými v náznaku škrtícího sevření. Pak plynulým sekem z otočky rozťal hrud' jinému, který ho uhodil sukovou palicí do zad. Sedlák zaúpěl jako vlk vyjící na měsíc. Sukovice mu vypadla z ruky, jak se pokoušel zastavit příval krve prýstící mu skrz prsty.

Část mužů se zatím dle předem sjednaného plánu postavila do hlavního vchodu, aby zatarasili únikovou cestu. Po mohutném vstupním portálu s dvojicí věží zbyl jen lomený oblouk zasazený do pobožené stěny. Jeho sochařská výzdoba se dávno rozdrobila, vrchol tympanonu se rozpadl jako vykousnutý obrovskou příšerou, takže plastiky svatých na reliéfu přišly o hlavy.

Bojovníci Cechu se v otvoru po dveřích postavili do zástupu a odhodlaně se bránili vlně nepřátel. Velitel dal povel dalším jednotkám, které zahradily oba boční východy.

Když byli muži rozestavěni, zamířil Arkleb ke kazateli skrčenému za oltářem v kněžišti. Jeho kroky však zastavilo lité zakvílení. Kolem krku se mu ovinuly bledé paže. Žena, jež na něj skočila, se mu zakousla do masa nad krčním chráničem. Prudkým šubnutím ji ze sebe odhodil i s kusem své

kůže pevně sevřeným mezi zkrvavenými zuby. Dopadla na zem asi dva kroky od něj, kde ji jeden z jeho druhů nemilosrdně proklál mečem.

Přitiskl si ruku na krvácející ránu a sykl bolestí. I přes kožené rukavice cítil, jak odhalená tepna divoce pulzuje.

Zasvištění meče ho přimělo zvednout čepel do vzduchu právě v okamžiku, aby vykryl smrtící úder. Srazil se s mužem ve stejnokroji královské gardy.

„Za krále!“ zazněl z úst gardisty hrdý pokřik. Arkleb ho několika rychlými výpady zahnal až ke stěně boční kaple. Vyrazil mu meč z ruky a mocným seknutím mu přetál hrdlo. Drolící se stěnu pošpinil stříkanec krve.

Otočil se právě včas, aby spatřil vysokého muže v tunice bez rukávů vytahovat jednu z mnoha dýk, jež se mu kývaly na opasku. Zamířil s ní na učedníka Cechu, který se krčil před hromotlukem bijícím ho pěstí do hlavy. Vypadal jako ochotnický vrhač nožů a Arkleb nepochyboval, že by cíl zasáhl. Jedním dlouhým skokem se přemístil před svého chráněnce a strhl ho stranou. Dýka zasáhla hromotluka do podbřišku.

Neměl ani čas postavit mladíka na nohy – jeho vytřeštěný pohled mu prozradil, že se odzadu blíží útok. Přikrčil se a dřevorubecká sekera rozčeřila vzduch nad jeho zády. Překulil se do strany a podsekl dřevorubci nohy, jako by kácel strom.

Učedník vytáhl z pouzdra u opasku vlastní dýku a poslal ji směrem k vrhači nožů. Neomylně se mu zakousla do prsou a on se svalil vedle vyděšeného kazatele.

Arkleba mezitím napadl chlapec v otrhaných hadrech a zavalil ho ranami pěstí. Ohnal se po něm jako po otravné mouše a odmrští ho stranou. Svůj pohled obrátil do hlavní lodi, kam hoch dopadl.

Katedrály vždy představovaly poslední útočiště věřících před koncem světa, vypálený chrám na Třech Kamenech

však vypadal, že se v něm k apokalypse právě schyluje. Ve středu kostela, kde se protínala hlavní a boční loď, i v chórovém ochozu ležely desítky mrtvých. Podlahu pokrývala krev a proudila mezi spárami v dlaždicích, poskládaných do obrazce ztvárňujícího lidský život se všemi jeho nástrahami. Chlapec, který Arkleba napadl, ležel stočený do klubíčka mezi dupajícími škorněmi zmateného davu a kryl si hlavu rukama.

Arkleb spustil meč a zatroubil na dlouhý roh. Katedrálou zaznělo táhlé znamení pro povolání zálohy.

Muži, již vyčkávali rozestavení podél říčního koryta za skalnatým útvarem nesoucím věncovou kapli s oltářem, se vyškrábali nahoru a proskočili prolomenou stěnou do kněžiště. Jejich úkolem bylo pochytat případné uprchlíky, kteří by prolezli skrz rozbořenou apsidu. Kazatelovi přívrženci se však místo útěku pustili do zuřivého boje.

Velitel Cechu šlehl po kazateli pohledem. Ten se schovával za oltářem, nad nímž se tetelil otevřený portál. Z apsidy zabrané bojovníky Cechu, zavázanými rozkazy zajmout ho živého, neměl naději na útek. Zvedl ruce na znamení, že ne-drží žádnou zbraň.

Arkleb si oddechl, že boj brzy skončí, ale vtom ho někdo surově nabral rameny a prohodil dírou v boční lodi ven. Dopadl na záda, do změti plevle a křovisek zarůstajících stavbu, jako by ji požíraly do zapomnění.

Opatrně se opřel na loktech.

Cítil, jak se mu halena pod zbrojí lepí na tělo krví vytékající z rány na krku. Hlava se mu točila a v rameni nepříjemně škubalo.

Ještě nepříjemnější však bylo zjištění, že přišel o meč.

Zoufalé výkřiky ozývající se z katedrály se mu slévaly do kakofonie zvuků, jako by se mu vysmívaly kamenné hlavy chrličů na opěrných obloucích.

Démonické postavy a chiméry, jejichž účelem bylo zabránit průniku temných sil do katedrály, na něj shlížely s poťouchlými škleby. Rohy i zuby měly ulámané, stejně jako ostny na rozepjatých křídlech, šupiny slezlé a rozdrolené, zničené tak, jako se cítil on sám.

Podle starodávných pověr stavitelů chrámů démoni prchnou, spatří-li vlastní obraz. Stejně tak nápisy na vnějších stěnách, jež se daly číst zepředu i zezadu, představovaly dokonalou past, která měla přinutit demony předčítat zaklínací formuli stále znovu, až se vyčerpají a vzdají se úmyslu proniknout do kostela.

Arkleb věděl, že jsou to pohádky. Nevěřil na demony procházející se po světě a napadající církevní stavby. Démoni se ukrývali vždy jen v lidském nitru.

Bolestivě se postavil na nohy a prolezl zpět do katedrály. Pohled stočil do kněžiště.

Před oltářem stál široce rozkročený hřmotný sedlák, kterého si kazatel zřejmě zavolal na obranu. Pěstmi mocnými jako dvě palice mlátil bojovníka Cechu, jenž úpěl na zemi vedle mrtvých druhů.

Arkleb se rychle rozhlédl po zbrani. Černou dýku vytahovat nehodlal. Byla určená pro jinou příležitost.

Svůj meč zpozoroval vedle mrtvolý chlapce v rozedraném oblečení, jehož pravděpodobně ušlapal dav. Zbraň mu spočívala u ruky, kterou měl položenou přes obličej, jak se bránil kopancům.

Natáhl se pro ni, ale předběhl ho hubeňour s krysím obličejem. Zvedl meč levačkou za čepel, nevnímaje, že si porážal dlaň do krve. V druhé ruce držel nůž, kterým máchal ze strany na stranu jako čaroděj předvádějící složité čáry s pomocí kouzelné hůlky. Snažil se najít místo, které by nejnáze zasáhl.

Arkleb zaslechl slabé zařinčení.

Po krvi zbrocené podlaze k němu doklouzal cizí meč a zastavil se o jeho botu. Netušil, jestli mu přála náhoda a zbraň upustil nějaký nešťastník, nebo mu ji hodil jeden z jeho spolubojovníků, v tu chvíli na tom nezáleželo. Rychle se pro ni sehnul.

Ostří nože mu zajelo hluboko do svalu nad pravým loktem. Horká krev se mu začala vpíjet do rukávu.

Sevřel jílec mezi prsty a cítil, že proud krve ještě zesílil. Neměl dostatek času narovnat se. Hubeňour se rozhlédl kolem sebe, sebral ze země kosu a zaútočil mu na hlavu. Velitel Cechu se na poslední chvíli překulil. Ostří zaskřípalo o dlaždice. Muž se znovu napřáhl a v ten okamžik projela jeho tělem čepel meče.

Arkleb poděkoval druhovi pokynutím hlavy. Nehledě na palčivou bolest rychle vstal. Otočil se čelem do sálu, aby zhodnotil průběh bitvy, a k nohám mu padlo tělo jeho učedníka. Mladík na něj poulil kalné oči, ještě před minutou plné života.

Zařval ke zčernalému nebi. Starce, jenž chlapce propíchl zezadu vidlemi, bez slitování přetál vedví jako suchou větev. Překročil kusy těla a třemi rychlými kroky stanul před kazatelem. Ten si mezitím přivolal na pomoc dalšího ze svých následovníků a nemilosrdně ho postrčil na Arklebův napřažený meč, aby získal čas na útěk.

Když pochopil, že nikam neprchne, zadíval se na velitele Cechu s vyčerpaným šklebem na rtech. „Už to nezastavíš!“

Arkleb vystavil do světla svíce čepel lesklou krví. „Co jsi provedl? Mluv, nebo tě zabiju!“

„Klidně mě zabij, nic tím nezměníš. Cech prohrál.“

Arkleb střelil pohledem k portálu. Žaludek mu sevřel strach ledovější než hluboké vody horských jezer. Prsty pevně ovinul kolem koženého jílce a zamířil k oblouku, když mu kazatel skočil na ramena. Shodil ho ze sebe jako ušpi-

něný kabát. Muž spadl na zem, rychle se ale vzpamatoval a podrazil protivníkovi nohy. Pak se na něj vyškrábal a začal ho mlátit rukama do hlavy. Arkleb ho od sebe prudce odkopl. Kazatel udělal několik vrávoravých kroků vzad, až narazil hlavou na zbytky kamenného zdobení vyčnívajícího ze zdi. Podél stěny se mátožně svezl k zemi a zůstal nehybně ležet.

Katedrálou zaburácel zvuk podobný zahřmění hromu. Na černém pozadí portálu, slévajícím se s okolní nocí, se rýsoval mohutný obrys ještě daleko temnější. Končina za obloukem začínala opět blednout jako noc s přicházejícím ránem, čímž postava nabývala na zřetelnosti.

Velitel Cechu vyskočil na hranu portálu. Byla pevná jako napnuté lano a on musel roztáhnout ruce, aby svůj pohyb vybalancoval. Po jeho levici muži Cechu stále zápolili s kazatelovými přívrženci, na pravé straně se tma za obloukem postupně měnila zpět v krajinu barvy moře. Za šedivými vlasy sice pořád vládla temnota hlubokého dna, ta však pomalu ustupovala.

Přepadla ho závrať. Odhodil svou zbraň a z pouzdra na opasku vytáhl dýku, jež byla černá od hrotu až po hrušku, jako by byla ukutá z jednoho kusu kovu. Pevně sevřel jílec v dlani a zároveň stejně pevně zavřel oči. Když víčka opět uvolnil, držel v ruce dlouhý obouruční meč.

Portálem zavibroval zlostný řev. „Kde jsi vzal tu zbraň?“ Ta slova vycházela přímo z temnoty na dně vzdáleného moře.

Arkleb napřáhl meč před sebe a přední nohu posunul po tenké hraně oblouku, aby snížil těžiště. Ohnul kolena a ještě více se přikrčil.

„Ta zbraň nepatří do tohoto světa.“

„Ale dnes ho zachrání.“

Ve světle přibývajícím za portálem se zaleskla další černá dýka. Protivník ji rychle přeměnil ve vidle a bodl, jako by

nabíral kupu sena. Velitel Cechu navzdory svým zraněním hbitě uskočil dozadu a znovu získal rovnováhu. Myšlenkou svůj meč zúžil a protáhl, aby na nepřítele dosáhl. Prudce vyrazil, hroty vidlí ale čepel odklonily.

Meč nabyl podobu dlouhého bodce a zamířil nestvůře na hrud'. Ta opět zachytila zbraň mezi hroty trojzubce a přišpendlila ji ke spodnímu okraji portálu. Arkleb se pokoušel bodce vytáhnout, nezbylo mu však než ho zkrátit zpět na meč. Opsal jím ladný oblouk a zkusil nepřítele zasáhnout z boku, ten však výpad vykryl násadou. Pak netvor patrně jen pro zábavu vyčaroval z vidlí meč, aby si mohl se sokem vyměnit několik rychlých výpadů. Portál pod jejich pohyby vibroval, až se oběť na oltáři třásla jako v zimnici.

Arkleb s neúprosnou tvrdohlavostí ještě jednou sekl proti nezhetelné, rozmazané postavě, aniž by tušil, zda míří na hrud' nebo na krk. Byl si jistý, že nestvůra jeho čepel stejně odrazí. Kov zaskřípal o kov.

Netvor se zasmál, až sebou oblouk zaškubal jako v křeči. Poznal, že si jeho sok konečně uvědomil marnost svého počínání.

Ten se zhluboka nadechl a všechnu sílu vložil do posledního úderu. Vrazil do protivníka levým bokem jako rozzuřený býk, meč mu přitom vylétl z ruky. Cinknutí mu prozradilo, že zbraň dopadla na dlážděnou podlahu katedrály, kde se proměnila zpět v dýku.

Už neměl na výběr.

Jeho soupeř na tenké hraně portálu zakolísal. Využil příležitosti. Chytil bestii kolem krku, odpíchl se od oblouku a pověsil se jí na záda, až se ocitl uvnitř portálu. Pod ním se rozkládala nekonečná vodní plocha s nepatrnou černou skvrnou, jako by se v těch místech nacházel hluboký mořský příkop. Cítil chlad vyvěrající z temnoty vířící pod jeho nohama. Po zádech mu přejel mráz.

Pravou nohou se zapřel o hranu portálu, prudce se odrazil a strhl nestvůru s sebou do neznámé krajiny. Oba propadli za oblouk do černé propasti na jeho dně.

Brána se za nimi ihned zavřela.

1. kapitola

Dva kříže

4. října 1398, Vichrov

Dřevěná brána zasazená do vysoké kamenné zdi se otřásla pod třemi silnými ranami klepadlem. Otvor hlídacích dvířek vyplnila napučená tvář, zhyzděná mokvajícími vředy. Fortnýř si příchozího přeměřil podezřívavým pohledem. Přimhouřenýma očima přejel od kápě halicí do stínu bledý zachmuřený obličej až k okopaným špičkám bot. „Co si přeješ, mládenče?“

„Jsem očekáván u opata,“ odvětil příchozí stroze.

Vrátný začmuchal, jako by pod mužovým dlouhým koženým kabátem hledal pach lži, pro zbožné obyvatele kláštera stejně nebezpečné jako propašovaná zbraň. Malá dvířka zaklapla, nato se brána se skřípěním zrezlých pantů neochotně rozevřela.

Návštěvníka udeřil do nosu zápach dobytka, vlhkého kamene a zkvašených jablek. Vzduch studil na kůži jako čepel meče, jenž v minulosti nosil v pochvě na zádech. Představoval si, že za vysokými hradbami oddělujícími bohabojné mnichy od okolního světa bude panovat příjemnější ovzduší, ale bylo zde stejně nevlídně jako venku i jako uvnitř jeho vlastní duše.

„Ty jsi ten nový?“ Mnich ho houpavou chůzí znaveného osla zavedl do domku vedle vstupní brány.

Pohyb kapuce naznačil slabé přikývnutí.

„Posaď se tady ve vrátnici, já zatím dojdou pro novicmistra.“

Návštěvník přelétl očima nabídnutou dřevěnou lavici, pak se otočil k oknu vyhlížejícímu na nádvoří. Přes matnou skleněnou tabulku zamlženou mrholením zabloudil pohledem od stájí, chléva pro dobytek a dalších hospodářských budov, jež se táhly podél západní zdi, doprostřed rozbahněného prostranství, kde mladý mnich házel houfu kuřat z ošatky zrní. Na pravé straně se tyčily stěny konventu a jeho výhled uzavíraly dva honosnější domy stojící v těsné blízkosti vrátnice. Tušil, že se jedná o opatův byt a dům pro hosty, neboť ty se obvykle stavěly u brány, aby případné návštěvy nenarušovaly život v klášteře.

Trvalo jen chvíli, než venku začvachtaly rychlé kroky doprovázené cinkáním těžkého svazku klíčů. Směrem od křídla noviců běžel v patách vrátnému podsaditý mnich, kutnu pod vypouleným břichem převázanou provazem.

„Zdravím tě, mladíku,“ zahlaholil udýchaně, jakmile vstoupil do vrátnice. „Jsem bratr Ignác, zdejší novicmistr.“

Návštěvník si stáhl kápi z hlavy a odhalil bledou tvář rámovanou prameny černých vlasů. „Bartoloměj Bern, těší mě.“

Novicmistr nejistě přešlápl. Na kapitule se temná minulost nového prosebníka o místo v řádu vášnivě probírala, ale on ji ještě u nikoho neviděl tak jasně odraženou v pohledu. „Pojď prosím se mnou.“

Mnich s ním zamířil do dvoupatrového domu s vysokými okny, kde byl skutečně umístěn byt představeného. „Dorazil jsi rychle. Kapitulní shromáždění, na kterém jsme posvětili tvé přijetí, sotva skončilo, a ty už nám bu-

šíš na vrata.“ Zastavili se před těžkými dubovými dveřmi v horním patře. Novicmistr zvedl ruku, aby zaklepal, ale vtom se dveře nečekaně otevřely.

„Bratře Jeronýme!“ vyhrkl Ignác. „Kdybys vyšel o vteřinu později, zaťukal bych ti na čelo.“

Jeroným vypadal jako obr, jenž do mužského kláštera zabloudil z brlohu uprostřed lesů. Jeho mohutná postava dosahovala takové výše, že se tonzурou téměř otíral o zárubeň. S opatem zřejmě probíral něco vážného, protože se mračil jako obloha za oknem na konci chodby.

„Představuji ti nováčka našeho řádu. To je Bartoloměj Bern.“

„Jistě.“ Jeronýmova tvář se roztáhla v širokém úsměvu kontrastujícím s pichlavýma očima.

„Na kapitule se o tobě dlouze hovořilo. Mladý muž, jenž umí číst a psát, dokonce je snad obdařen špetkou magie. Vítané schopnosti, jen halené temnou minulostí.“ Bartoloměje překvapilo, že v mnichově hlase, hlubokém jako zvuk loveckého rohu, nezazněla výtka. Jeroným zřejmě netrpěl vůči hříšníkovi žádnými předsudky.

„Právě ta temná minulost mě sem přivedla.“

„Samozřejmě neschvaluji to, čím ses živil, nicméně každá zkušenost obohacuje lidskou duši. Proto jsem také hlasoval pro tvé přijetí. Doufám, že se ti u nás povede dobře,“ ukončil rozhovor mírným pokynutím hlavy.

V Bartolomějovi zanechalo setkání s Jeronýmem pocit, jako by se přepil zkyslého piva. Namlouval si to, nebo mnich s nadšením přijal výzvu změnit mladého hříšníka v pokorného služebníka Božího?

Novicmistr mávnutím ruky přerušil tok jeho myšlenek a on ho slepě následoval do opatovy pracovny.

Místnost působila prostým dojmem, pouze přítomnost krbu naznačovala důležitost toho, kdo ji obýval. Oheň

v něm neplápolal. Dostatek světla proudil dovnitř skrz tři vysoká okna s lomenými oblouky, u nichž stál představený kláštera s rukama zamyšleně spojenýma za zády, jako by se snažil spočítat kapky, jež začaly s nečekanou silou bubnovat do skla.

„Otče Benedikte,“ promluvil novicmistr. „Vedu vám toho nového mladíka.“

„Děkuji ti. Počkej prosím za dveřmi, než si spolu promluvíme.“

Benedikt se usadil za stůl s prsty propletenými jako při modlitbě. Skromnost jednoduchého nezdobeného kusu nábytku kontrastovala s téměř hmatatelnou aurou opatovy velkoleposti vzbuzující úctu a poslušnost. Nebýt prosté kutny se škapulířem, vyrobené z hrubé lněné látky, působil by stejně vznešeně jako vysoce postavený šlechtic.

„Uvažil jsi dobře své rozhodnutí?“

Mladík sklopil oči k podlaze, jako by ho opatova důstojnost oslnila, a ušklíbl se položenému dotazu. Nikdy nad ničím příliš neuvažoval, tohle bylo dokonce jedním z jeho nejjunáhlenějších rozhodnutí. Neměl však na výběr. „Ano,“ přikývl.

„Je tvým skutečným přáním vstoupit do řádu?“

„Samozřejmě,“ odpověděl horlivě. „Nic si nepřěji víc než složit slib a současný život nechat za sebou.“

„Náš společný přítel Jonáš mi odhalil, jak bohatý život to byl.“

„To vskutku, ovšem ničím z toho bych se nemohl pyšnit.“ Před rokem se zařekl, že s násilnými činy skončí. I po té době však stále cítil, jako by mu ruce lepily krví.

„Mezi těmito zdmi nebudeš souzen za své minulé skutky, nýbrž dle přínosu Bohu. Ačkoliv nepředpokládám, že využijeme všechny tvé schopnosti.“ Opat po něm bleskl očima třpytivýma jako jiskry odskakující od srážených

čepelí. „Jonáš říkal, že umíš číst a psát. Taková znalost přijde v klášteře k užitku. Nicméně Bůh tě obdařil i dalšími dovednostmi. Údajně ovládáš magii, což je vskutku vzácné. Před lety zde působil bylinkář obdařený magií. Bratr Hroměj dokázal v uzdravování hotové zázraky. Náš současný mastičkář je nicméně také velmi schopný, i když si musí vystačit bez kouzel. V jakém oboru magie ses vyučil?“

„Rovněž v léčitelství. Chtěl jsem pomáhat lidem, jen jsem se tou volbou neřídil.“

Opat chápavě pokýval hlavou. „Tvá profese nenabízela mnoho příležitostí tento um dostatečně využít. Tady najde uplatnění.“

„Budu sloužit, jak nejlépe dokážu.“

„Nic jiného po tobě nežádám.“ Benedikt ho vyprovodil ke dveřím, za nimiž čekal novicmistr. „Prozatím bude v průběhu noviciátu tvým učitelem bratr Ignác. Odpoledne projdeš obřadem, při němž dostaneš mnišský oděv a nové jméno. Pokud zůstanou tvé úmysly po roce služby stále stejné, složíš slib.“

„Doufám, že vás nezklamou, otče,“ poklonil se.

Zadoufal ale v mnohem víc.

Po zbožné četbě ho Ignác zavedl křížovou chodbou, obíhající vnitřní čtvercový dvůr, před dveře kapitulní síně. Mezi arkádami pronikalo šedivé pošmourné podzimního dne, jehož mdlé světlo umožňovalo nechat lucerny na stěnách prozatím zhasnuté. Celý ambit lemovala alej kamených soch. Většina skulptur měla upadané hlavy nebo ulámané ruce, jež se povalovaly na zemi jako po krvavé bitvě.

„Vím, je to ostudné.“ Ignác pohlédl na hlavu svaté Ludmily, opřenou u nohy poničené sochy. „Klášter vydělává značné peníze opisováním knih pro krále, hostí také

vzácné návštěvy. Člověk by se hanbou propadl, že nejsme schopni udržet sochy v přijatelném stavu. Několikrát jsme je nechali opravit u místního řemeslníka, jenže se vždy znovu rozpadnou. Správce by měl konečně povolat zručného sochaře, řešíme to na každém kapitulním shromáždění. Skoro bych uvěřil, že jsou ty sochy prokleté.“

Bartoloměj v duchu zakroutil hlavou. Prokletý může být jen člověk, ne sochy. Naposledy zhlédl zkázu uměleckých děl, než ho sevřela tísnivá atmosféra kapitulní síně.

Severní stěnu zdobilo kruhové okno vykládané barevnými skly, jež házela na zdi pestré odlesky. Žebrování klemutého stropu se sbíhalo do jediného mohutného sloupu uprostřed místnosti.

Mniši seděli na lavicích podél stěn a jejich zraky se na něj upíraly jako lesklé oči hladových pavouků na nebohou mouchu lapenou v pavučině. Opat s převorem byli usazení na vyřezávaných křeslech naproti vchodu z křížové chodby a tvářili se nanejvýš obřadně.

Ceremoniál se nesl v posvátném tichu rušeném jen občasným zakašláním. Přijal hábit novice i nové jméno. Zachariáš. Obojí symbolicky znamenalo, že se stává jiným člověkem.

Opat mluvil o tom, jak důležité období života ho čeká, Zachariáš mu však nevěnoval příliš pozornosti. Místo toho, aby si dobře míněná slova zaznamenal na zpuchřelý pergamen své duše, bedlivě pozoroval tváře bratrů. Snažil se za jejich spokojeně zvednutými rty, podezřívavě přimhouřenýma očima i nesouhlasným kroucením hlav odhalit jejich myšlenky. Mohly být některé z nich stejně temné jako ty, co se honily jeho hlavou?

Benedikt ho po svém proslovu oficiálně svěřil do rukou bratra Ignáce. Když na něj pak upřel pohled skrytý pod huňatým obočím, měl Zachariáš pocit, že vidí skrz kousavou

látku kutny až do jeho duše. V čerstvě navlečeném hábitu si připadal stejně nepatříčně jako ďábel v kostele.

Náhle se ocitl v hloučku nejistě se šklebících mnichů, jimž ho Ignác postupně představoval. Jeroným mu upřímně pogratuloval, než se rozkašlal a uvolnil místo převorovi. Bratr Ambrož, působící jako zástupce opata, se představenému podobal jako mladší sourozenec, jen postavu měl méně ztepilou a projev méně vznešený. Zachariáše proto víc upoutal muž stojící za ním. Mohl si ho dobře prohlédnout, neboť převora o hlavu převyšoval. Více než mnicha, které si vždy představoval jako tlusté rozmařilce s korbelem v ruce skrývající svou prostopášnost za mnišskou kutnu, připomínal bojovníka ošlehaného krutostí bitev. Zároveň se v jeho vzezření odráželo i něco z hloubavosti a bystrosti alchymistů. Eustác, místní správce, jak mu ho novicmistr představil, ho přivítal pevným stiskem ruky, načež rychle odkráčel za svými povinnostmi.

„Doufám, že umíš zpívat,“ zeptal se ho cestou do refektáře chrámový kantor Eduard. „Každého druhého bratra teď trápí nachlazení, takže nám ve sboru chybí hlasy.“

Zachariáš zakroutil hlavou. „Musím tě zklamat. Z mého hrdla nikdy nevyšel kloudný tón.“ Z kantorova zpovídání ho vysvobodili tři novicové, kteří v něm zřejmě viděli příslib vítaného rozptýlení.

Marek byl otlý a ve tvářích zarudlý, takže připomínal jablko vykukující z hnědého pytle. Provaz kolem těla ho stěží obepnul. Tadeáš, vysoký a kostnatý jako osamělá lesní souška, si hned první větou posteskl, že ačkoliv mnišství nesplňuje jeho představu o vysněné budoucnosti, je to lepší než převzít otcovo zahanbující živobytí hrobníka. Syn ponnocného Matouš po otci zřejmě zdědil zálibu v nočních toulkách, protože si postěžoval na brzké večerky. Vypadal, že svého rozhodnutí vstoupit do kláštera dlouho lituje.

V refektáři stála řada dřevěných stolů v čele s místem určeným pro opata. Hubert, klášterní sklepník, nabídl Zachariášovi pohár, jenž zdvořile odmítl pokynutím ruky. Huberta zachvátilo podzimní nachlazení a dávivě chrchlal, aniž by si zakryl ústa. Tváře měl rudé jako víno, které rozléval, zřejmě proto, že ho i rád upíjel.

Při jídle platil zákaz mluvení, ozývalo se tak jen mlsání, které přehlušovalo i zbožnou četbu. Z vyvýšeného místa podobného kazatelně předčítal bratr Vincent. Přednášel tak tiše, že i mávání křídel neposedné mouchy, jež se mu v rozložené knize procházela mezi písmeny vybrané modlitby, znělo hlasitěji.

„Trestat je lidské, odpouštět božské,“ zaslechl Zachariáš huhlavá slova. Ušklíbl se a raději se dál věnoval jáhlové kaši.

Pozici klášterního léčitele zastával bratr Dětrich, pobledlý stařík s hlínou za nehty. Za chýší, v níž vařil své pověstné lektvary, se rozkládala zahrada léčivých rostlin zasazených do vyvýšených čtvercových záhonů, vyznačených obrubou z vrbového proutí. Zahrada dále navazovala na zeleninová políčka přecházející v jabloňový sad.

„Většina druhů je ze Středomoří.“ Dětrich zaklekl s motýčkou mezi brázdy. Zachariáš dostal za úkol pomoci mu po jídle zasadit česnek, nad čímž si spokojeně zamnul ruce. Velice ho zajímalo, jaké byliny se v klášteře pěstují.

„Tamhle je rozmarýn, saturejka, máta, mateřídouška a šalvěj,“ vyjmenovával mnich s prstem mířícím na jednotlivé léčivky.

„Vidím, že svou pozornost věnuješ také růžím,“ ukázal Zachariáš hráběmi k řadě holých keřů.

„Rostliny mají i symbolické významy. Používáme je k výzdobě oltářů.“

Novic se pustil do jejich okopávání a bez okolků se zeptal na to, co ho zajímalo nejvíc. „Máš tu nějaké byliny na povzbuzení spánku?“

Děťrich na něj starostlivě pohlédl. „Trpíš nespavostí?“

Zachariáš zakroutil hlavou. „Jsem jen zvědavý.“

„Pěstuju blín, mandragoru a bolehlav. Uspávací tinktury dodávám do místního špitálu, aby ulevily nemocným.“

„Bratrům je poskytuješ taky?“

„Někteří si pro ně občas chodí.“

„Kdo třeba?“ zeptal se s hlavou skloněnou nad růžemi.

Děťrich se zamyslel. „Většinou Jeroným.“

Zachariáš se opřel paží o násadu motyky a pohledem vyhledal vysokou, mohutnou postavu. Jeroným na nedaleké zeleninové zahradě pod příkrovem brzce přicházejícího stmívání obracel rýčem vrchní vrstvu zeminy, aby nezarostla plevelem. Do brázd zarýval zbytky rostlin, aby obohatily hlínu živinami.

Zachariáš se opět sklonil k záhonu, více pozornosti však věnoval obrovskému mnichovi než mátě a saturejce.

Začalo se stmívat a do kláštera se vkradly dlouhé stíny. Mniši se sešli v kapitulní síni k předčítání biblických textů a následnému kázání. Zachariáš se opíral zády o zeď, jejíž chlad mu proudil až do srdce. Od doby, co se mu klášterní brána otevřela, neměl příležitost projít všechny budovy a zákoutí opatství, přitom právě po tomhle nejvíc prahl.

Za oknem kapitulní síně zanedlouho vládla tma černá jako dehet. Čas rychle ubíhal a Zachariáš ho trávil posloucháním zbožných řečí. Připadalo mu, že sedí na ostnatém křesle inkvizice. Jen stěží ovládal nutkání zvednout se a jít hledat, pro co sem přišel. Do jeho podrážděné mysli se opatovo kázání vkrádalo jen velmi okrajově.

„Víra chrání obyčejný lid před zlovlností démonů, kteří ovládají jejich duše. Když slábne, lidské nitro se stává náchylným k napadení temnou mocí a otevírá se silám podsvětí. Démoni si mohou s tělem oběti dělat, cokoli si zamlou. I největšího světce přinutí ke zlu. Posedlý člověk šíří zlo, jako by byl nakažený šíravou nemocí. Víra dál slábne a stále více démonů proniká na tento svět jako v začarovaném kruhu. Ďábel je vypočítavý. Ďábel je svéhlavý. Touží ovládnout hájemství, kterému nyní vládne Bůh, a pokud lidé zůstanou slepí, podaří se mu to.“

Zachariáš zvedl hlavu. Benediktova slova k němu pronikla hradbou rozjitřených emocí. Kázání se nakonec ukázalo zajímavější, než čekal. Víra mohla lidi před ďáblem ochránit, ovšem ani ta nebyla všemocná. V dřívějších dobách bojovali proti silám podsvětí vymítači, kteří měli dekret od krále i církve na vyhánění zla z posedlých duší. Své poslání však již století nevykonávali.

Den skončil krátkou modlitbou, po níž se mniši odebrali do svých cel. Příbytek noviců se nacházel vedle špitálu a hřbitova mimo budovu konventu. Ignác přidělil Zachariášovi celu ve druhém patře nad společenskou síní na úplném konci chodby. Po obou jejích stranách se nacházely dveře vedoucí do dalších místností.

Novicmistr mu popřál klidnou noc a nezapomněl ho upozornit, že ve dvě hodiny ráno se všichni sejdou v kostele na noční obřady. Novic mu odpověděl přikývnutím a zabouchl za ním dveře.

Ve stísněné místnosti by se nemohl po neklidném spánku ani pořádně protáhnout. Bezesná noc přitom byla jeho jedinou jistotou. Ne však kvůli tíze hříchů ani tvrdé posteli v rohu, jejíž nepohodlnost pravděpodobně představovala hlavní důvod, proč mniši dokázali vstát v tak brzkou hodinu. Nerušený spánek v klášteře nehledal.

Posadil se na slavník a ihned věděl, že by radši strávil noc v sedle neposlušného koně než na tomto kavalci. Prostor mezi čtyřmi vlhkými stěnami mohl svou útulností soupeřit s nejhoršími žaláři v zemi. Dřevěný kříž visící nad postelí jako útěcha v jinak neutěšeném prostředí ho dráždil jako člověka posedlého démonem. Po jeho levé ruce stál stolek se svíčkou, kterou zapálil křesadlem.

Chvilí tiše naslouchal okolním zvukům. Slyšel meluzínu skučící v neutěsněných spárách kolem oken, tiché nářky z přilehlého špitálu a temné hučení nedalekého potoka. Když se mu zdálo, že za posledním novicem zaklaply dveře a všichni pokojně spí, vzal svíčku a opatrně vklouzl do chodby. Měkce našlapoval kolem cel a po schodech do přízemí, dokud nestanul na hlavním nádvoří.

Vzduch byl sychravý a voněl po dešti. Mezi kříži na hřbitově se proháněl studený vítr a rozvířoval mlžné opary, jež se plazily kolem náhrobků jako zbloudilí duchové. Dvůr chabě osvětloval bledý svit měsíce, probleskující mezi šmouhami černých mraků.

Nejprve prohledal hospodářské budovy. Ve stájích si počínal velmi opatrně, aby ržání koní nikoho neprobudilo. Cely mnichů se nacházely ve druhém patře nad kapitulní síní a ti, kteří obývali místnosti s okny vyhlízejícími na nádvoří, ho mohli pozorovat.

Ve stájích nic nenašel, stejně jako v přilehlém chlévě. Dojnice na něj poulily překvapené hnědé oči, když kolem nich procházel a svítil do jejich stání. V mléčnici, kde se ve velké kádi chladilo odpoledne nadojené mléko, bylo ticho a pusto, stejně jako v sýpce s obilím, seníku a skladu potravin.

Zakryl plamen svíce rukou, aby bezpečně prošel pod okny opatova bytu. Minul dům pro hosty a podél vysoké zdi obíhající celé opatství zamířil ke křížové chodbě. V pra-